

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Proje No: IPA/2019/414-309
Sustainable Urban Transport Network Turkey

Türkiye Sürdürülebilir Kent içi Ulaşım Ağı Projesi

Bilgilendirme Günleri ve Sürdürülebilir Ulaşım Çalıştayları Serisi

Güneydoğu Anadolu Bölgesi

Bu rapor, Avrupa Birliği'nin mali desteğiyle hazırlanmıştır. Bu yayının içeriği yalnızca WRI Türkiye Sürdürülebilir Şehirler, Aktif Yaşam Derneği, UCLG-MEWA, UITP ve YADA Vakfı ortaklığındaki konsorsiyumun sorumluluğundadır. Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

1. AMAÇ VE KAPSAM

Avrupa Birliği tarafından finanse edilen Sivil Toplum Aracı ve Medya – Sivil Toplum Ağlar ve Platformlar Destekleme Programı kapsamında hazırlanan “Türkiye Sürdürülebilir Kent İçi Ulaşım Ağı (KAVŞAK)” projesi WRI Türkiye Sürdürülebilir Şehirler koordinatörlüğünde ve Aktif Yaşam Derneği, UCLG-MEWA, UITP ve YADA ortaklığında yürütölmektedir.

Şubat 2020’da başlayan dört yıllık proje, Türkiye’de daha demokratik sivil topluma olanak sağlamak için **politika oluşturma, demokratik yönetim ve sosyal değişimde daha büyük etkiler elde edebilecek geniş bir paydaş çeşitliliğine sahip, etkili bir sürdürülebilir kent içi ulaşım ağı oluşturmaya** amaçlamaktadır.

KAVŞAK Ağı, Türkiye’de sürdürülebilir kent içi ulaşımı geliştirmek amacıyla birlikte hareket eden çeşitli sektörlerden kurumların bir araya geldiği bir sivil toplum ağıdır. Proje kapsamında, üyelerinin kapasitelerini geliştirmek, lobicilik aktiviteleri düzenlemek ve sektörler arası bilgi paylaşımı ortamı oluşturmak için e-öğrenme modülleri, ulusal ve uluslararası çalışma ziyaretleri ve çalıştaylar, yıllık üye buluşmaları gibi aktiviteler düzenlenmektedir.

Bu raporun konusu olan, 7 Bölgede 7 Bilgilendirme Günü ve Sürdürülebilir Ulaşım Çalıştayları serisi de, hem ađ üyelerini hem de sürdürülebilir ulaşım alanında farklı sektörlerde faaliyet göstererek henüz ağa dahil olmamış olan kurumların bir araya geldiği bir paylaşım, bilgilendirme ve birlikte öğrenme serisidir. Sürdürülebilir ulaşım hakkında ortak bir bilgi düzeyine erişmenin amaçlanmasının yanında; gerçekleştirilen çalıştaylar ile de sürdürülebilir ulaşım alanında faaliyet gösteren uzmanların görüşlerini alarak Kavşak Ağı Projesinin sonuç çıktıları olan “Sürdürülebilir Kent İçi Ulaşım Eylem Planı” ve “Beyaz Kitap’a” girdi sağlanması amaçlanmıştır.

2. GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ BİLGİLENDİRME TOPLANTISI

Çalıştay serisinin yedincisi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde 23 Kasım 2023 tarihinde, DoubleTree By Hilton Hotel'de gerçekleştirilmiştir. Etkinlik toplam 41 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Etkinlik, Türkiye Sürdürülebilir Kent içi Ulaşım Ağı (KAVŞAK) Projesi koordinatörü Dr. Çiğdem Çörek Öztaş'ın açılış konuşması ve KAVŞAK Ağı Tanıtımı sunumuyla başlamış ve KAVŞAK Ağı'na nasıl üye olunabileceğini tarif ederek tüm katılımcıları ağa üye olmaya davet etmiştir.

Dr. Çiğdem Çörek Öztaş'ın KAVŞAK Ağı Tanıtımı Sunumu

Açılış konuşmasının ardından proje ortağı UCLG-MEWA'dan Sedrettin Konuk UCLG-MEWA'nın tanıtım sunumunu gerçekleştirmiştir. Sunumunda kurumun yapısından, faaliyetlerinden ve projelerinden bahsetmiştir.

Sedrettin Konuk'un UCLG-MEWA Tanıtım Sunumu

Proje ortağı Aktif Yaşam Derneği'nden Yasemen Güray Karataş, çalıştayın "Aktif Hareketlilik" başlıklı üçüncü sunumunu gerçekleştirmiştir. Sunumunda kurumun yapısından bahsetmiş, bunun yanında aktif ulaşım tanımına giren yürüme, bisikletli ulaşım gibi hareketlilik biçimlerini açıklamıştır. Gün içerisinde, bireyler olarak nasıl daha aktif olunabileceğini örnekler üzerinden anlatmıştır. Sunum sonrasında Aktif Yaşam Derneği'nin Şanlıurfa'da gerçekleştirmiş olduğu "ETİ Sarı Bisiklet" projesi ile ilgili video göstermiştir.

Yasemen Güray Karataş'ın Aktif Hareketlilik Sunumu

Çalıştayın öğleden önceki oturumun son sunumunu WRI Türkiye Kentsel Hareketlilik ve Yol Güvenliği Analisti Yunus Emre Yılmaz yapmıştır. Sunumda mahalle odaklı aktif ulaşım planlaması konusundaki yaklaşımları ve iyi uygulama örneklerini anlatmıştır.

Yunus Emre Yılmaz'ın Mahalle Odaklı Aktif Ulaşım Planlaması Konusunda Konseptler ve Uygulama Örnekleri Sunumu

3. SÜRDÜRÜLEBİLİR ULAŞIM ÇALIŞTAYI

Çalıştay yöntemi, Türkiye Sürdürülebilir Kent İçi Ulaşım Ağı Projesi'nin sonuç çıktıları olan Sürdürülebilir Kent İçi Ulaşım Eylem Planı ve Beyaz Kitap'a girdi sağlanması amaçlanarak oluşturulmuştur. Çalıştay yönteminde, sektörler arası iş birliğinin önündeki engellere ve yerelde işbirliğini güçlendirebilecek yaklaşımların nasıl kurulabileceğine odaklanılmıştır. Bu doğrultuda katılımcılar tarafından tartışılmak üzere ve sürdürülebilir ulaşım konusunu kapsamlı bir biçimde ele almak üzere 5 soru belirlenmiştir. Bu 5 soru kapsamında katılımcılardan, sürdürülebilir ulaşım ile ilgili karşılaşılan sorunları ve olası çözümleri ortaya koymaları ve tartışmaları istenmiştir.

Çalıştay Soruları Üzerine Tartışma

Çalıştay Sorularının Cevapları Tartışılması

1. Şanlıurfa'da ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde kent içi ulaşım dair sorunlar nelerdir?

- Bireysel taşıt sayısının çok fazla olması ve kentin ulaşım sisteminin otomobil kullanımına bağlı geliştirilmiş olması.
- Alternatif ulaşım sistemlerinin eksik olması.
- Yeni yerleşim alanları dahil kent genelinde otopark alanlarının yetersiz olması.
- Bisiklet kullanımına imkân sağlayacak alt yapının yeterince geliştirilmemiş olması.
- Otomobil ve bisiklet paylaşım sistemlerinin kentte mevcut olmaması.
- Şanlıurfa'da 2015 yılında gerçekleştirilmiş olan Metrobüs projesinin yaşanan alt yapı sorunları nedeniyle kapasitesi daha düşük trambüse çevrilmiş olması ancak bu uygulamanın da ulaşım ihtiyaçlarına cevap vermiyor olması.
- Kaldırımların süreklilik göstermemesi.
- Şanlıurfa geneline hizmet edecek bütüncül ulaşım ana planının olmaması.
- Plansız ve çarpık yapılaşmanın yaygınlaşması.

2. Kentlerde afet ve iklim değişikliği risklerine karşı sürdürülebilir ve dirençli kent içi ulaşım sistemlerini geliştirmek için neler yapılmalıdır?

- Geleneksel planlama anlayışına yeni planlama yaklaşımlarının entegre edilerek afet eylem planları hazırlanmalıdır.
- Toplumda afetlere yönelik bilinç oluşturacak iletişim çalışmaları yapılmalıdır.
- Bölge geneline hizmet edecek ölçekte ulaşım ana planları hazırlanmalı ve bu planların uygulanması aşamasında süreklilik sağlanmalıdır.

- Afet dönemlerinde, toplanma alanı niteliği de gösterecek biçimde kamusal açık alanlar planlanmalı ve uygulanmalıdır. Bu alanların ulaşım bağlantıları farklı ulaşım türleri gözetilerek sağlanmalıdır.
- Kentin ve bölgenin planlama ve yapılaşması korunması gerekli ve doğal alanlar gözetilerek yapılmalıdır.

3. Ulaşım planlarının, imar planları ve tematik stratejik (enerji, iklim, afet eylem vb.) planlarla koordinasyonunu sağlamak için neler yapılmalıdır? (Veri paylaşımını da düşünerek cevaplayınız)

- İl belediyeleri, ilçe belediyelerinin ve halkın deneyim ve kent belleğinden faydalanarak planlama yapmalıdır.
- İlçe belediyelerinin teknik kadro ve bütçe eksiklikleri giderilmelidir.
- İl ve ilçe belediyeleri arasında imar planı yapmak ve uygulamak konusunda eşgüdüm sağlanmalıdır.
- Planlarda devamlılığın sağlanabilmesi için planlar büyükşehir ve ilçe belediyeleri ortaklığında en üst ölçekten en alt ölçeğe kadar süreçler ilerletilmelidir.
- Bütüncül planlamanın oturtulabilmesi için kent merkezlerinden çalışmalar başlatılmalıdır.
- Yerleşme ve yönetim kavramları ön planda tutularak halkın aktif katılımını sağlayan planlama süreçleri ve mekanizmaları uygulanmalıdır.
- Farklı ulaşım türleri birbirleriyle entegre bir şekilde planlanmalıdır.
- Kamu otoriteleri dışında üniversitelerin ve sivil toplum kuruluşlarının planlama süreçlerine aktif katılımı artırılmalıdır.

4. Kent merkezlerinde yürüme, bisiklet kullanımını geliştirmek için neler yapılmalıdır?

- Toplum geneline hitap eden iletişim çalışmaları uygulanmalıdır.
- Çocukların yanı sıra öğretmenler, meslek grupları ve vatandaşlar için iletişim çalışmaları planlanmalı ve uygulanmalıdır.
- Vatandaşları özel araç kullanımından toplu taşıma kullanımına yöneltecek kampanyalar yapılmalı, teşvikler uygulanmalıdır.
- Fiziksel aktiviteyi teşvik edecek programlar üretilmelidir.
- Kamu yöneticileri bisiklet ve toplu taşıma kullanımının yaygınlaştırılması rol model olmalıdır.
- Bireysel taşıt odaklı ulaşım anlayışından uzaklaşarak dezavantajlı grupları da içeren toplu taşıma ve alternatif ulaşım yöntemleri ön plana çıkarılmalıdır.
- Tüm yol kullanıcılarının haklarını gözetecek kurallar bütünü, iletişim ve bilgilendirme çalışmaları ile düzenli olarak paylaşılmalıdır.
- Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı gibi bakanlıkları da sürece dahil ederek yürüme ve bisiklet ile ilgili bilgilendirme ve eğitim çalışmaları planlanmalı ve uygulanmalıdır.
- Bisiklet kullanımının kent içi ulaşımında yaygınlaşması için gerekli altyapı çalışmaları yapılmalıdır.

5. Sürdürülebilir ulaşım ile ilgili farkındalığın artırılması için neler yapılmalıdır?

- Kamu kurumları sivil toplum kurumlarının çalışmalarını desteklemelidir.
- Kamu kurumları ile sivil toplum kurumları birlikte projeler geliştirmelidir.
- Ulaşım sisteminde toplu taşımanın payı artırılmalıdır.
- Toplu taşımaya erişim artırılmalıdır.

4. ETKİNLİK KAPANIŞI

Katılımcıların sürdürülebilir ulaşımı tüm yönleriyle ele alan soruları yanıtlamasından sonra çözümler üzerine karşılıklı tartışmalara gerçekleştirilerek etkinlik tamamlanmıştır.

Çalıştayda katılımcıların en çok üzerinde durduğu sorunlar; Şanlıurfa'nın kent içi trafiğini rahatlatarak birbiriyle entegre farklı ulaşım türlerinin olmaması, Şanlıurfa ulaşım ana planının olmaması, otomobil kullanımını önceliklendiren ulaşım sisteminin olması, kent içi otopark ihtiyacını karşılayabilecek bir sistemin olmaması, bisiklet, skuter gibi mikro hareketlilik araçlarının yaygın olmaması, trafik kurallarının ihlâl edilmesi, caydırıcı denetim ve ceza mekanizmasının olmaması, çarpık kentleşmenin olması, kurumlar arası işbirliğinin zayıf olmasıdır.

Konuşulan sorunlara ilişkin önerilen çözümler ise; Şanlıurfa için bütüncül planlama yaklaşımıyla çevre yolu ve kent içi ulaşım sorunlarına kapsayıcı bir çözüm sunacak ulaşım ana planının üretilmesi, kent içi otopark ihtiyacını çözecek gerekli sistemin yapılması, farklı ulaşım türlerinin birbirleriyle entegre olacak şekilde üretilmesi, özellikle sürücüler özelinde trafik kurallarına yönelik düzenli bilgilendirme çalışmalarının yapılması, kurumlar arası iş birliğini artıracak iletişim çalışmalarının yapılmasıdır.

EKLER

Ek.1. Etkinlik Programı

10:15 – 10:45	Kayıt
10:45 – 13:00	KAVŞAK Ağı Sürdürülebilir Ulaşım Çalıştayı, Teorik Sunumlar
13:00 – 14:00	Öğle Yemeği
14:00 – 15:30	Sürdürülebilir Ulaşım Çalıştayı

Ek.2. Katılımcı Listesi

Ad Soyad	Kurum
Şeymus Elinç	Aile ve Sosyal Hizmet Bakanlığı
İbrahim Kolge	Aile ve Sosyal Hizmet Bakanlığı
Ali Erdemar	Aile ve Sosyal Hizmet Bakanlığı
Yasemen Güray Karataş	Aktif Yaşam Derneği
Adem Ekinci	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
M. Ali Al	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
Ramazan Kaplan	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
Necim Aktı	Ceylanpınar Belediyesi
Halil Zorman	Ceylanpınar Belediyesi
Nuri Boz	Ceylanpınar Belediyesi
Ramazan Karan	Elazığ Belediyesi
Abdurrahman Gökçeli	Halfeti Belediyesi
Hakkı İbrahim Yıldırım	Halfeti Belediyesi
Mehmet Adnan Aksoy	Karacadağ Kalkınma Ajansı
Ali İhsan Kara	Karacadağ Kalkınma Ajansı
Ahmet Karademir	Otomobilciler ve Şoförler Esnaf Odası

Cihan Alıcı	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Ayşe Tellalbaş	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
İbrahim Aka	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Mustafa Karadağ	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Mehmet Gündüz	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Celal Halat	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Halil İlhan	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Hasan Arslan	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Hüseyin Özgür	TCDD 6. Bölge Müdürlüğü
Öznur Kalaycı	Trabzon Büyükşehir Belediyesi
Kadriye Yılmaz	Trabzon Büyükşehir Belediyesi
Barış Yavruoğlu	Trabzon Büyükşehir Belediyesi
Emre Okutan	Trabzon Büyükşehir Belediyesi
Emirhan Aksel	UCLG-MEWA
Harun Geyik	UCLG-MEWA
Sedrettin Konak	UCLG-MEWA
Hüseyin Özşahin	Ulaştırma 7. Bölge Müdürlüğü
Mehmet Aslan	Urfa Bisiklet Topluluğu
Elif Bilici	Viranşehir Belediyesi
İsmail Çetinkaya	Viranşehir Belediyesi
Fikret Güder	Viranşehir Belediyesi
Fetullah Kara	Viranşehir Belediyesi
Cemil Oğuz	WRI Türkiye
Yunus Emre Yılmaz	WRI Türkiye
Çiğdem Çörek Öztaş	WRI Türkiye